

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebel. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Prva letošnja žrtev naših planin

V severni steni Triglava se je smrtno ponesrečil knjigovodja tvrde I. C. Mayer Vinko Habe, graver Vrež iz Kranja pa močno pobil — Habeto so šle iskat rešilne ekspedicije

Ljubljana, 22. julija.

Snoči se je po mestu razširila vest, da se je v Triglavskem pogorju pripetila druga letošnja planinska nesreča, ki je zahtevala tudi prvo letošnja žrtev planin. Govorilo in ugibalo se je vse mogoče in ko so ljudje davi iz »Ponedeljka« zvedeli, da je vest o planinski nesreči točna, so se neprestano obračali na naše uredništvo, da bi zvedeli podrobnosti o nesreči v Triglavskem pogorju.

V soboto je odšla iz Ljubljane večja skupina turistov, med njimi uradnika Čekovnega urada Danilo Kante in Drago Košak, železniški uradnik Janko Česen, krojaški mojster Janko Kvas iz Wolfve ulice in knjigovodja tvrde I. C. Mayer Vinko Habe. Kante in Košak sta se odpeljala z vlakom ob 15., Česen pa s turističkim vlakom ob 16., Kvas in Habe pa z večernim vlakom, ki odhaja nekoliko pred 7. iz Ljubljane. Domenili so se, da se sestanejo v Vratih.

Košak in Kante sta prispela okoli pol 20. v Vrata in počakala na ostale. Kmalu je prispel v Vrata tudi Česen, okoli polnoči pa še Kvas in Habe. Vseh pet je v Vratih prenočilo.

Zjutraj zarana ob 4. so vstali, se opremili in krenili proti severni steni, katero so hoteli naskočiti. Skupini sta se v Vratih pridružila tudi graver Viktor Vrež iz Kranja in Vlado Ferant, sin vrtnarja iz Ljubljane, ki je član gozdovniške skupine pod Martuljkom. Ta dva turista sta priložila skupino, naj ju vzame s seboj. Kante in tovariši so pa izjavili, da ju nočejo s seboj, ker ne morejo prevzeti odgovornosti če se jima pa ljubi, jim lahko sledita.

Pred vstopom v severno steno, kjer so si turisti izbrali slovenske smeri, se je petorica turistov razdelila v dve skupini. V prvi so bili Česen, Košak in Kante, v drugi pa Habe in Kvas, do čim sta Vrež in Ferant sledila zadnjima dvema. Česen, Košak in Kante so se navezali na vrvi in se pravilno opremili za nevarno plezalno turo. Habe in Kvas sta plezala vsak zase, čeprav so ju tovariši večkrat opozorili, naj se navežeta. Habe je pa to v svojo lastno nesrečo odklonil.

Turisti so plezali po strmi severni steni, vsaka skupina ločeno zase, vendar pa niso bili preveč oddaljeni drug od drugega. Včasih je bila na vodstvu Kantetova skupina, potem sta jo prehitela Habe in Kvas, ali pa sta celo

prevzela vodstvo Ferant in Vrež.

Približno okoli pol treh je Kantetova skupina dosegla ozek in nevaren kamin in Česen se je baš pripravil, da ga naskoči. Nekoliko višje na levo so bili Habe, Ferant, Kvas in Vrež. Baš ko se je Česen pripravil, da se potegne čez polico, je začel nad seboj sumljivo bobnati in truščati, istočasno sta pa tudi Kante in Košak, ki sta se prestrašeno ozrla kvišku, opazila, da sta

Habe in Vrež strmoglavila v prepad. Habetu se je baje pri prejemu odtrgala skala, izgubil je ravnotežje, strmoglavil v prepad in potegnil za seboj tudi Vreža. Kante in tovariši so od groze skoro onemeli. Videli so, da je Habe

padel zelo globoko

niso mogli opaziti, kje je obležal, dočim je Vrež obvisel na ozki polici, kakih 30 metrov pod njimi. Kante je takoj splezal nizdol in odhitel Vreža na pomoč. Posrečilo se mu je težko ranjenega turista, ki je imel vso razbito glavo ter je močno krvavel, potegniti na varnejši kraj in ga zavarovati pred eventualnim nadaljnjim padcem.

Nesrečo so med tem opazili tudi drugi turisti v Triglavskem pogorju, ki so splezali po severni steni in slovenski in nemški smeri. Z vrha stene sta prihitela na pomoč zagrebški turist dr. Mayer in g. Križaj iz Ljubljane. Križaj je dospel prvi do mladega Feranta, ki je bil skupno z Vrežem v družbi in se od strahu ni upal ne naprej ne nazaj. Križaj ga je odvedel na vrh stene, nato se je še enkrat spustil z dr. Mayerjem po vrvi v globlino. Košak, Kante in Česen, ki se sprva radi padajočega kamenja niso mogli ganiti z mesta, so potem, ko sta se jim pridružila še dr. Mayer in Križaj, spustili k Vrežu. Vreža so potegnili bolj na varno in sklenili, da ostaneta Česen in Kvas čez noč pri njem. Za takojšnjo reševalno akcijo je bilo namreč že prepozno, kajti pričelo se je mračiti, poleg tega pa tudi niso imeli turisti zadostnih tehničnih pripomočkov, da bi lahko ponesrečenega rešili.

Ostali so splezali na vrh in odšli v Staničevo koč. Križaj, ki je bil najboljši poštvovalen, je vzel odeje, konjaka, čaja in obveze ter se še enkrat spustil k Česnu in ponesrečenemu Vrežu. Raničenca so obvezali, mu izmili rane, ga okrepčali s konjakom in ga dobro pokrili. Zdi se, da Vrež ni tako težko poškodovan, kajti kmalu si je opomogel in se zavedel. Križaj se je vrnil v Staničevo koč, do-

čim sta Česen in Kvas ostala pri ponesrečenem tovarišu.

Habetu ni mogel nihče na pomoč, ker je nastala tema in ker nihče ni vedel, kam je padel. Poleg tega se je ves čas trgalo kamenje in padalo v prepad. Nesrečnej je padel baje okoli 200 m globoko in bi bila tudi vsaka pomoč zaman. Izključeno je, da bi bil Habe še živ.

O nesreči so bile takoj tudi obveščene rešilne ekspedicije. Ze snoči je odšla ena rešilna ekspedicija iz Moistrane pod vodstvom vodnika Gregorja Laha, davi pa sta plezala v smeri, koder so včeraj hoteli turisti preplezati severno steno, znana turistu Brandt in Hudnik.

Iz Moistrane nam javljajo, da popoldne obeh ponesrečenih turistov še niso prenesli v dolino. Rešilna akcija je zelo naporna in bo trajala več ur. — Kante in Košak sta se davi že vrnila v Ljubljano.

Habe, ki se je najbrž ubil, je bil zelo simpatičen, značajan in agilen mladenič. Bil je tajnik sanacijske akcije za Tabor in odlični pevec, ki se je kot tak marljivo udeleževal v pevskem odseku Sokola I. Mnogo je tudi potoval. Bil je na Poljskem, v Nemčiji in Franciji. Med številnimi znanci in prijatelji je bil zelo priljubljen. Bil je velik prijatelj turisticke in dober turist.

Vihar zalotil dva turista v Triglavskem pogorju

V petek zvečer je divjal v Triglavskem pogorju strahovit vihar, ki je vrh Triglava zalotil urednika Vencila Enderja iz Grada in direktorja Vrečka iz Ljubljane. Med nevihto je treskalo in grmelo kakor na sodni dan, vmes je padala debela toča. Oba turista sta radi neurja strahovito trpela, vsa pobita in omamljena od strele sta se s težavo privlekla v Staničevo zavetišče tik pod vrhom Triglava. Bila sta popolnoma premočena in premražena in gotovo bi se pošteno prehladila, da jima ni prišla na pomoč rešilna ekspedicija iz Ljubljane. Hrovatin se je namreč z Enderjem poprej dogovoril, da se snideeta na Kredarici, ker ga pa na Kredarici in v Aleksandrovi koči ni bilo, je slutil nesrečo in je takoj organiziral pomoč. Pomoč je dospela pravočasno, sicer bi turista pod vrhom Triglava skoro zmrazil. Ker so bila vsa pota poledenela, je morala ekspedicija Enderja in Vrečka po vrveh spuščati nizdol. Na Kredarici sta si turista kmalu opomogla.

Z Bleda

Bled, 22. julija. Minister prosvete Boža Maksimovič odpotuje jutri v Beograd. Ministrova rodbina ostane še dalje na Bledu. Nocoj je prispel na Bled francoski poslanik v Beogradu Dard. Danes je dopotaval iz Berlina češkoslovaški generalni konzul Lakša.

Zopet eksplozija municije v „razoroženi“ Bolgariji

Sofija, 22. julija. Pred dvema dnevi je zleto v zrak tajno municijsko skladišče bolgarske vojske v bližini Sviljeva. Sofijsko časopisje je umljivih razlogov ni smelo poročati o eksploziji, da bi inozemake javnosti ne opozorilo na tajna skladišča municije in vojnega materiala, ki ga ima Bolgarska proti določbam mirovnih pogojev.

Nemški kancelar nevarno obolel

Heidelberg, 22. julija. Nemški državni kancelar dr. Herman Müller, ki že dalj časa boluje na ledvicah, je bil v soboto operiran. Operacija pa je bila še zelo pomna in zdravniški so zelo v skrbeh za življenje bolnika. Gnoj, ki se je nabral na ledvicah, se je namreč že razlil v trebušno votlino, tako da je stanje bolnika skrajno kritično. Temperatura je po operaciji poskočila in dr. Müller je večkrat izgubil zavest. Zdravniki so stalno zbrani ob njegovi postelji. V javnosti je vest o nevarnem stanju dr. Müllera povzročila veliko vznemirjenje. Glasom buletina, ki je bil izdan davi, je ostalo stanje bolnika čez noč nespremenjeno.

Teheran, 22. julija. Med Perzijo in Egiptom je bila podpisana pogodba, ki predvideva med obema državama večni mir.

Zasedanje Društva narodov bo zaradi reparacijske konference odgodeno?

Ker vztraja Anglija pri tem, da se konferenca nemudoma skliče, bo bržkone odgodeno jesensko zasedanje DN.

— London, 22. julija. V tukajšnjih krogih smatrajo za najbolj verjetno, da se bo politična konferenca vlad, na kateri naj bi se odobrili Youngov reparacijski načrt, vršila v Bruslju. Kakor poroča »Daily Telegraph«, je angleška vlada odločno proti temu, da bi se konferenca odgodila na poznejši čas, ker želi, da bi se reparacijsko vprašanje spravilo z dnevnega reda še pred jesenskimi zasedanjem Društva narodov.

Glede na to pa, da bo konferenca

trajala predvidoma šest tednov, ni izključeno, da bo treba odgoditi zasedanje Društva narodov vsaj za 14 dni. Kakor izve diplomatski dopisnik »Daily Telegraph«, Francija načeloma ne nasprotuje odgoditvi zasedanja Društva narodov, vendar pa je mnenja, da bi kazalo raje odgoditi reparacijsko konferenco, ker sodi, da bi razprava na zasedanju Društva narodov dokaj razčistila pojme in pripomogla do složnejšega dela na konferenci.

Povabilo Jugoslavije na konferenco

Po posvetovanju z londonskim in pariškim poslanikom ter našim zastopnikom v reparacijski komisiji bo vlada imenovala našo delegacijo

Beograd, 22. julija. Vlada je prejela poziv na politično konferenco držav, na kateri se bo razpravljalo o definitivni ureditvi reparacijskega vprašanja.

V zvezi s to konferenco je ministrstvo zunanjih del poklicalo na referat naša poslanika v Londonu in Parizu ter našega člana v reparacijski komisiji. Pariški po-

slanik Spaljakovič prispe v Beograd nocoj, dočim se pričakuje da jutri naš londonski poslanik Gjurić in naš član v reparacijski komisiji Bošković. Po posvetovanjih s temi našimi zastopniki bo vlada imenovala delegacijo, ki bo zastopala Jugoslavijo na politični reparacijski konferenci.

Dve madžarski senzaciji

Mussolini bo baje posetil Budimpešto, madžarski škof Serety pa bo imenovan za vatikanskega državnega tajnika

— Budimpešta, 22. julija. Današnji »A Reggel« objavlja vest svojega rimskega dopisnika, da bo Mussolini povodom leta Sv. Emerika, ki bo proglašeno za madžarsko narodno leto, posetil madžarsko prestolnico. Točen datum njegovega poseta še ni določen. Obenem javlja rimski dopisnik, da se namerava vatičanski državni tajnik Gaspari v kratkem umakniti. Na njegovo mesto bo imenovan madžarski škof Serety.

(Vesti o Mussolinijevih posetih v inozemstvu so se doslej še vedno izkazale za netočne, ker Mussolini, odkar se je povzpnil na mesto ministrskega predsednika, še ni prestopil italijanskih meja. Zato prepuščamo odgovornost za to vest madžarskemu listu in njegovemu dopisniku. Ne bilo pa bi izključeno, da napravi Mussolini za Madžare izjemo in jih res obišče. Op. ured.)

Zagoneten umor v Zagorju

Davi so našli na poti med Zagorjem in Trbovljami umorjenega Janka Gabrona iz Trbovelj — Kdo je morilec, še ni znano

Zagorje, 22. julija. Danes zarana je bila orožniška postaja v Zagorju obveščena, da leži pri kapelici kakih 300 m od Zagorja truplo neznane osebe s težkimi ranami na vratu in po vsem obrazu. Orožniška postaja je takoj odredila patrolo, ki je odšla k navedeni kapelici in res našla truplo nekega moškega. Pozneje se je ugotovilo, da je umorjen trgovski potnik Janko Gabron iz Trbovelj.

Medtem se je vest o umoru bliskovito širila po vsem Zagorju. Na kraj umora je prhitelo mnogo radovednežev. Poizvedovanja so dognala, da je bil umorjeni sinoči na veselici »Svobode« v Zagorju, ves čas v družbi svoje žene. Polnoči sta se zakonca poslovila od znancev in odšla v smeri proti Trbovljam.

Po tej ugotovitvi, sta odšla dva pokojnika znanca v Trbovlje na dom pok. Gabrona in vprašala ženo, ali ve, kje je njen mož. Žena je odgovorila, da tega ne ve, pristavila pa je, da mora biti še v Zagorju, kjer sta bila na sinočnji veselici. No potu domov, sta se, tako je pripovedovala, — sporekla in njen mož se je vzne-

voljen vrnil v Zagorje na veselico. Kje je sedaj, ne ve. Gabronova prijateljica nista hotela izdati resnice in sta povabila Gabronovo, naj se jima pridruži, da bo v Zagorju zaslišana v neki važni zadevi.

Na vratu in po obrazu umorjenega Gabrona so našli težke rane, prizadejane z nekim ostrim predmetom, najbrž z nožem. Smrt je nastopila zaradi izkravitve.

Pok. Janko Gabron je bil nekoč ugleden trgovec ter je imel v Trbovljah veliko trgovino. Kasneje je Gabronova trgovina opešala in mož je začel v težave. Konkuzi so ga spravili docela ob premoženje. V poslednjem času se je preživljal kot trgovski potnik, a tudi v tej stroki ni imel uspeha. Kakor pripovedujejo ljudje, med zakonci ni vladalo najboljši razmerje.

Orožništvo nadaljuje preiskavo in zaslišuje vse v poštev prihajajoče osebe. Oblasti se nadejajo, da bo krivec še tekom današnjega dne v rokah pravice. Truplo umorjenega Gabrona leži še vedno ob kapelici, kjer ga stražijo orožniki, dokler ne prispe sodnoobdukcijna komisija, ki pride tekom popoldanskih ur iz Litije.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA
Devize: Amsterdam 22.865, Berlin 13.5625—13.5925 (13.5775), Bruselj 7.9175, Budimpešta 9.915—9.945 (9.93), Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 8.0247, London 275.98—276.78 (276.38), Newyork 56.86, Pariz 223.18, Praga 168.20—169 (168.60), Trst 297.97.

Effekti: Celjska 170 d., Ljubljanska kreditna 123 d., Prastedona 850 d., Kreditni 170 d., Vevče 125 d., Ruše 275—285, Stavbna 50 d., Sešir 105 d.

ZAGREBSKA BORZA
Devize: London 275.98 — 276.78, Newyork 56.76 — 56.96, Pariz 222.18 — 224.18, Milan 296.809 — 298.809, Curih 1094.4 — 1097.4, Amsterdam 22.865 big, Berlin 1356.25 — 1359.25, Dunaj 800.97 — 803.97, Praga 168.20 — 169.00.

INOZEMSKE BORZE
Curih, London 25.22, Newyork 519.85, Pariz 20.3625, Milan 27.19, Madrid 75.80, Berlin 123.935, Dunaj 73.22, Beograd 9.12875, Praga 15.38, Bukarešta 3.08, Budimpešta 90.00, Sofija 2.75.

Položaj na Daljnem vzhodu nespremenjen

Vesti o otvoritvi sovražnosti in krvavih spopadih niso resnične — Posredovalna akcija velesil ni rodila uspeha

— London, 22. julija. Položaj na Daljnem vzhodu je v glavnem nespremenjen in še doka nejasen. Po poročilih iz Pekinga so vesti, da so ruske čete že otvorile sovražnosti in prekoračile mejo, netočne. Razen brezpomembnih obmejnih incidentov med ruskimi in kitajskimi patruljami in obmejnimi stražami doslej ni prišlo do omembe vrednih spopadov. Prav tako so neresnične vesti, da so ruske čete v soboto izvršile napad s strupenimi plini. Res pa je, da krožijo nad mejo kitajska in ruska izvidniška letala, ki pa razen prekoračenja meje niso nikjer napadala, ali povzročila kakih neredov. Koncentracija čet na meji se na obeh straneh nadaljuje, davi je čim dalje manj verjetno, da bi prišlo do oboroženega spopada. Zdi se, da bo konflikt končal s prelomom diplomatskih odnosov, če posredovalna akcija velesil ne bo imela večjega uspeha.

— Peking, 22. julija. Čangkašek je izdal na kitajsko armado okrožnico, v kateri naglašja, da Kitajska ne želi vojne z Rusijo, vendar pa bo dosledno branila svoje pravice. Če bo napadana, se bo branila, sama pa ne bo napadala. V Moskvi se zelo motijo, ako mislijo, da se Kitajska ne more braniti. Časi, ko so drugi odločali o kitajski usodi, so za vselej minili. Nacionalistična vlada je pomejala z vsemi neenakopravnimi pogodbami in bo znala streti tudi rdeči teror in imperijalizem. To bo zaključek kitajskega nacionalnega očistila.

— Moskva, 22. julija. Kakor naglašajo tukajšnji listi, je Rusija pripravljena sprejeti ameriške posredovalne predloge pod pogojem, da se jim pokori tudi Kitajska. Obenem izraža Rusija svojo odločnost, da se kljub Kelloggovi pogodbi posluži vojske, če bi bila napadana od Kitajske. Kljub vsej pomirljivosti pa vztraja na tem, da sprejme Kitajske ruske ultimativne zahteve in izpolni pogoje pred pričetkom pogajanj. Glede na tako stališče Rusije je malo verjetno, da bi tako kmalu prišlo do pomirjenja.

— Newyork, 22. julija. Listi objavljajo iz Mandžurije podrobna poročila o prvih spopadih med sovjetskimi in kitajskimi četami. Poveljnik kitajskih čet v Mandžuriji maršal Čiang Šuh Ljang je obvestil kitajsko vlado v Nankingu, da so sovjetske čete ob reki Sullenho otvorile sovražnosti, da pa kitajske čete niso odgovarjale, ker imajo nalogo, naj za enkrat ostanejo v defenzivi. Maršal Čiang navaja v svojem poročilu, da so sovjetski vojaški oddelki opremljeni s strupenimi plini in da razpolagajo z 32 topovi.

— Harbin, 22. julija. Kitajske oblasti so včeraj izpustile svoječasno aretirane sovjetskega generalnega konzula in ostalo osebje sovjetskega poslaštva ter jih izgnale v Rusijo. V posebnem transportu, v katerem je bilo tudi 800 bivših ruskih nameščencev vzhodno-kitajske železnice, so bili prepeljani do meje in tam izgnani na rusko ozemlje.

Počitniška kolonija ljubljanske občine v Velesovem

Zanimivosti o velesovskem samostanu, kamor so pošiljali slovenski plemiči svoje hčere v vagojo — Najlepša cerkev v Sloveniji s sedmimi slikami slovitega mojstra Kremser-Schmidta

Vroč popoldan je bil, ko sem zasedel s prijateljem S. motorno kolo, da jo mahneva na Gorenjsko.

— Da boš ja počasi in previdno vozil! Ne bi hotel, da ti pišem jutri nekrolog.

— Ali pa ja, me je smeje zavrnil. Vozil pa le ni počasi, pač pa previdno.

Ponekod je dosegel 60 km na uro, da, tudi 70. Če poznate cesto, ki je polna jarkov, zlasti od Kranja proti Velesovu, potem si lahko predstavljate, da ni bilo baš prijetno sedeti zadaj za njim in vsak trenutek poskakovati, da ne odletim z motorja.

— Jutrova letela kolona! aha ališala vzklikniti v Kranju nekega gospoda, ki je šel v spremstvu dame proti kolodvoru.

Gospod se ni zmotil, kajti po par minutah sva že privozila v 10 km od Kranja oddaljen velesovski samostan, kamor sva se namenila na obisk k otrokom počitniške kolonije ljubljanske mestne občine.

živeti v samostanu, vendar pa niso smele sprejemati novink. Zadnja prednica je bila Marija Neža Plavčeva, doma iz Zelenikove, ki je bila pokopana l. 1797. v 78. letu starosti.

Začetek božje poti in čudežna podoba

Božja pot v Velesalu sega v XIII. stoletje. O njenem začetku pripovedujejo tole: Nekeč je šel velesalski župnik na izprehod (po drugih virih na lov) po dolinici proti Stefanji gori. Moli svoj brevir, ko začuje glas (po drugih virih ga opozori njegov psiček). Gre za glasom (oz. za psičkom) in kmalu čuje besede: Tukaj naj se zezida samostan dominikank. Ko se ozre, zagleda na porokku posekane smreke lesen kip Marije Device z Jezuškom v naročju. Vzame ga in nese domov. Ali drugo jutro je bil kip spet

Na trati pred samostanom je najbolj prijetno. Med igranjem jim čas hitro poteka.

Kako je bil samostan ustanovljen

Velesovo, ki ga imenujejo okoličani tudi Velesalo, Melesovo, Melisane in tudi Predkloster, nam opeva še stara narodna pesem:

Stoji, stoji tam pod goro,
en klosterček Velesalo,
v njem pa biva nun deset.

Samostan, kjer je našlo zavetje 40 ljubljanskih otrok, so ustanovili l. 1298. trije bratje iz gradu Kamen pod Stefanjo goro. Gerloh, Valter in Verjand, menški župnik. Gerloh in Verjand sta zidala na svoje stroške samostan, ki je stal na severni strani sedanje župne cerkve in katerega sledovi se še najdejo v tleh in v obzidju. Valvazor ima ta samostan naslikan: nad samostanom na Griču se vidi grad Kamen s štirimi okroglimi stolpi na vogalih in z enim večjim štirioglatim stolpom na sredi. Pod gradom od vzhoda proti zahodu stoji gotična cerkev z zvornikom, na koncu so hišice uradnikov. Samostan in cerkev je obdajal dolg in visok ograjeni zid, katerega ostanki se še poznajo ob izviru Lebranta, kjer so imele nune perilo. Ta zid je segal najbrže do grada Kamna. V Velesalu, ali pa na tem gradu, so že pred l. 1154. bivali vitezi velesalski, namreč bratje Majnhalm, Gerloh in Albert. Od Majnhalma, ki so ga v Istri ubili, je imel vitez Majnhald iz Kokre v zaju posestev od potoka Suhe in vasi Brega do vrha Zaplate. V grbu gospodov s Kamna je bil na trivoglavem ščit ptič z razpetimi peruti.

Prve nune so prišle v velesalski samostan iz nunekega samostana Ciegelhoven na Dunaju. Tekom stoletij si je samostan pridobil mnogo imetja, nekaj po darilih, nekaj pa nakupih, tako da je veljal za zelo bogatega. Zanimivo je, da so najodličnejši plemiči iz Kranjske, Stajerske in Koroške pošiljali svoje hčere semkaj v vagojo: Turjačani, Ojstrovharji, Galenbergi, Lihtenbergi, Vindišgreci, Peteneki, Apfalterni, Paradžarji, Ortenburžani itd. Velesalske nune so nosile belo obleko in so znale zelo dobro gospodariti. Vsaka sestra je smela imeti za svojo osebo od doma posestev, ki so pozneje ostala večinoma samostanu. Odlične osebe so darovale znatne svote tudi v ta namen, da so smele biti pokopane po smrti v raki pod velesalsko cerkvijo. Nune so podpirale uboge z velikimi ubožnimi ustanovami in so skrbale za bolnike in jetnike, ki so bili v rokah Saracenov. Leta 1886. je bilo v samostanu nad 50 nun.

Stiske in konec samostana

Ko so Turki ropali po naših krajih, tudi velesalski samostan niso prizanesli. O Duhovem l. 1471. je prihrumel bosenski poveljnik Isak paša s 15.000 možmi preko Save proti Kranju in Kokri. Razrušil je med drugim tudi velesalski samostan in odvedel mnogo nun v sužnost.

O sv. Mateju l. 1474. je kazal Turkom stranska pota vjeti Korošek Miha Cvitar. Turki so dirjali na svojih urnih konjih mimo Senjurja na Kokro in se ustavili pred Zelemo Kapijo. Takrat so razdri grad Kamen in odpejali s seboj njegovega gospodarja, sadnjega tega imena. V brambo proti Turkom se je v Velesalu pri cerkvi napravil tabor.

Samostan kakor tudi grad Kamen so pozneje vnovič zgradili. Sedel se je samostan, kakor se deloma še zdaj vidi. L. 1600. je razsajala Mlada kuga, tako da so redovnice pobegnile iz samostana. L. 1782. je cesar Josif II. izdal ukaz, s katerim je zatrl več samostanov na Kranjskem, med njimi tudi velesalskega. Nune so sicer še smele

na surovek porokku. Iako tudi drugi in tretji. Župnik spozna božjo in Marijino voljo, pa sporoči vse to ogleškemu očaku in drugim. Tako sta se v ti dolini sezidala samostan in cerkev, pobožne device so nosile semkaj svoje dote in dragocenosti ter se združile polagoma v samostansko družino. Župnik je našel čudežno podobo na kraju, kjer stoji zdaj veliki oltar.

Valvazor trdi, da tega kipa ni delal noben kipar in da je le nekaj popravljen in pozlačen. Na starih slikah je pisano, da so kip našli na dreveu l. 1213. (Odtod pripovedka, da v Velesalu raste mati božja iz hrastca). Valvazor je pisal l. 1689., da že 36 let ni bilo toče v tem kraju in da se nosi o velikih praznikih in vsako mlado nedeljo čudežni kip okrog v slovesnem sprevodu.

Najraje bi ostali kar v Velesovem

Ko sva pred samostanom stopila z motornega kolesa, so se otroci pravkar solahili na trati pred samostanom. Radovedno so naju motrili, češ, kaj pa ta dva izžeta tod okoli. Med učiteljicami Bezeljakovo, Travnikovo in Vrhovnikovo, ki vrše nadzorstvo nad otroci, sem ugledal vodjo mladinskega urada socialno-političnega oddelka ljubljanske mestne občine G. Sedeja, ki se z vso vno mo trudi, da bi napravil otrokom bivanje v Velesovem čim prijetnejše.

— Halo, Sedej! sem parkrat zaklical.

Sedej se mi ni odzval. Začuden me je gledal, ker ni razumel, zakaj kličem ravno njega.

— Ne pozna te, ker si v »pajackut, mi je šepnil S.

Ko sem si odvezal očala, me je takoj spoznal.

— Le kdo te naj spozna v tej le uniformi. Ravno prav, da si prišel! Malo pozneje nas ne bi dobil več doma, ker smo bili namenjeni na mal izlet.

— Fantički, zdaj pa kar malo skupaj, je rekel prijatelj S., ko smo se predstavili drug drugemu.

Potegnil je iz nahrbtnika fotografski aparat in jih vjel na ploščo, ko so najmanj bili na to pripravljani.

— Ali ste nas že?

— Kakopak! Bili ste prav pridni!

— Nas boste dali v »Narod, kaj ne?

— Kar tega gospoda vprašajte!

Fantje so mi pripovedovali, da jedo petkrat na dan, da so se že zredili, da so že precej črni, da mislijo bolj redko na dom in da bi najraje za zmerom ostali v Velesovem.

— Zalibog ostanemo le do 23. t. m. Napraviti morajo prostor drugi partiji, ki ostane tu do 13. avgusta, nakar pride tretja partija, ki ostane tu do 1. septembra, mi je razložil Sedej.

— Kdo je vedno najbolj dobre volje?

— Jaz, jaz! so hiteli fantje vsi vprek.

— Kaj pravite pa vi, gospodična Travnova?

— Tale Lukmanov z Viča jih najbolj razdira.

Hoteč dobiti sliko samostana, ki ga naš časopis došle je ni obdelalo, smo odšli moja malenkost, 8. in Sedej odgovodno, odkoder bi bilo mogoče napraviti dober fotografski posnetek. Da bi slika bolj živac, sva morala biti s Sedejem za »tažak«. Kdor naju že od prej pozna, naju lahko »pogrnuta«, drugače pa ne.

Narči krasne stavbe

Ogledal sem si prostore, v katerih je nastanjena počitniška kolonija. Na razpolago ima dve veliki spalnice, kjer se učiteljice,

ločene po španski steni, okupaj z otroki, da jih lahko nadzirajo.

— Velik križ je s njimi! Mi čuda, z vseh vetrov so slonjaj.

Otroci se na slonjajah kar na tleh. Drugo leto bo že boljše, ker ne bo imela obkrožila toliko stroškov, kot jih je imela leto.

Otroci so dobili za malico skodelico mleka in velik kos kruha. Nekateri so pospravili po več porcij. Najbolj jim ugaja, da dobe jesti, kolikor pač hočejo.

V samostanu sta le kaplanovo stanovanje in stanovanje župnikove družine. Severni del samostana je prepišan na šolo (1892). Drugače je samostan s šestimi sobami, kjer so bile nekdanje celice belih nun, prazen in zapuščen.

Sedanja župna cerkev, posvečena Marijinemu Osnanjenju, je na izmed najlepših cerkev v škofiji, je razlagal domačin.

Po zunanosti, ki je razen pročelja docela običajna, sodeč, bi menil, da zagledam preprosto vaško cerkev. Ko sem stopil v cerkev, sem pa ostrel. Gledal sem notranjost, na katero bi bilo ponosno lahko vsako mesto. Tu je vse lepo, zidava in oprema. Ne dragoceno radi snovi, iz katere je narejeno; — stavba ni maruorna in oprema je vsa lesena, pač pa dragoceno rad umetniške izvršitve. Zidana je cerkev v baročnem slogu, ima eno ladjo s kapelo na vsaki strani. Ker je bila zidana za nunski samostan, ima velik kor, ki ga hodniki nad stranski oltarji vežejo z oratoriji na obeh straneh velikega oltarja, od katerih je pa oni na evangelijski strani že podrt.

Ogledujoč si cerkev natančneje, se nisem mogel vzdržati, da ne bi vprašal, kdo je izdelal načrt za to krasno stavbo, za lepe oltarje, kdo je zidal in kdo je izvršil vso bogato rezbarijo, mojstrske kipe svetnikov in angelov. Dobil sem na vse to kratek odgovor:

— Se ne ve več!

Vse umetnine pa nadkriljuje prelepe slike na vseh sedmih oltarjih. Dahnala jih je na platno mojstra roka Janeza Martina Schmidta iz Kremse na Nižje Avstrijskem, navadno imenovanega Kremser-Schmidt. Rojen je bil l. 1718, umrl 1901. Prištevajo ga med najboljše slikarje njegove dobe. Občudoval sem zlasti sliko Marijinega oznanenja v orjaškem velikem oltarju — okoli 12 m je visok. Bolj ko sem jo gledal, lepša se mi je zdel. Takisto tudi vse druge. Največji vtis je napravila name slika sv. Stefana, iz katere odseva vsa nepremagljiva moč žive vere kakor tudi besno sovraštvo njegovih morilcev.

Ko sva zasedla s S. motorno kolo, da se popeljava v Ljubljano, sva bila oba teh misli, da nama ostanejo Kremser-Schmidtove slike v neizbrisnem spominu.

— Danes jih lahko presteješ na prethene roke, ki bi znali tako slikati.

— Da sama vnanost jih je!

—k.

Otvoritev kopališča v Kranjski gori

Včeraj je postavila Kranjska gora kot priljubljeno gorsko letovišče, pa tudi kot kraj, kjer se je začel po vojni v velikem obsegu razvijati zimski sport, važen mejnik v svojem razvoju. Kakor vsakemu letovišču, tako je manjkalo tudi Kranjski gori kopališča, brez katerega bi ne mogla nuditi tujcem dovolj udobnosti, da bi jih privabila v tolikem številu, kakor zasluži njena krasna lega. In aglini Kranjskogorčani so z obudovanjem vredno pozhrtvalnostno zgradili ob cesti, ki vodi v dolino Pišence, lično kopališče, v katerem so se že včeraj letoviščarji navdušeno kopali. Mnogi so bili mnenja, da se kopališče na prostem v Kranjski gori ne bo obneslo, kajti gorski potok, iz katerega črpa kopališče vodo, je mrzel, da se ni mogoče kopati v njem. Toda Kranjskogorčani so si znali pomagati. Tik ob cesti so napravili betonirane žlebove v obliki ostrih serpentin in v teh žlebovih se voda na soncu tako segreje, da doseže v kopališču 22 do 23 stopinj in je torej za kopanje dobra.

Včeraj je bilo kopališče svečano otvorjeno. Otvoritev kopališča je bila združena s proslavo 25letnice aglinega kranjskogorskega tujsko-prometnega društva. Na kolodvoru se je zbrala ob prihodu vlaka ob pol 11. do malega vsa Kranjska gora. Ko je vlak privozil na postajo, je zaigrala jeseniška godba v pozdrav koračnic, med katero so pokali možnarji. Poleg domačinov in mnogih letoviščarjev so pričakovali na kolodvoru goste domači fantje in dekleta v narodnih nošah in skupina zagrebških skavtov. Formirala se je povorka na čelu z godbo in odharkala je med streljanjem z možnarji v kopališče, kjer se je vršila svečana otvoritev.

Številne goste, med katerimi so bili zastopnik velikega župana dr. Tekavčič, oblastni komisar, predsednik SPD dr. Tomišek, češkoslovaški konzul dr. Resl, belgijski konzul dr. Dular, bivši poslanec v avstrijskem parlamentu Pogačnik itd., je pozdravil kot domačin kranjskogorski župan g. Josip Lavžar, ki se je zahvalil za številno udeležbo in izrazil svoje veselje, da more pozdraviti goste pri tako važnem dogodku, kakor je otvoritev kopališča. Za njim je imel slavnostni govor ustanovitelj in dolgoletni predsednik bivšega Letoviškega, zdaj Tujsko-prometnega društva v Kranjski gori g. dr. Tičar, ki je navedel ves historijat razvoja Kranjske gore kot letovišča, prav posebno pa kopališča, brez katerega se nobeno letovišče ne more uspešno razvijati. Govornik je izrazil trdno prepričanje, da je stopila Kranjska gora z včerajšnjim dnem v novo dobo svojega razvoja in da morda ni daleč čas, ko bo stalo na mestu sedanje skromne vasi moderno letovišče, v katerem bo čez poletje polno domačin in tujih letoviščarjev, čez zimo pa ljubiteljev zimskega sporta.

Kopališče je otvoril s primernim nagovorom oblastni komisar, potem sta pa čestitala Kranjskogorčanom k uspehu še zastopnik velikega župana dr. Tekavčič, oblastni komisar, predsednik SPD dr. Tomišek, češkoslovaški konzul dr. Resl, belgijski konzul dr. Dular, bivši poslanec v avstrijskem parlamentu Pogačnik itd., je pozdravil kot domačin kranjskogorski župan g. Josip Lavžar, ki se je zahvalil za številno udeležbo in izrazil svoje veselje, da more pozdraviti goste pri tako važnem dogodku, kakor je otvoritev kopališča. Za njim je imel slavnostni govor ustanovitelj in dolgoletni predsednik bivšega Letoviškega, zdaj Tujsko-prometnega društva v Kranjski gori g. dr. Tičar, ki je navedel ves historijat razvoja Kranjske gore kot letovišča, prav posebno pa kopališča, brez katerega se nobeno letovišče ne more uspešno razvijati. Govornik je izrazil trdno prepričanje, da je stopila Kranjska gora z včerajšnjim dnem v novo dobo svojega razvoja in da morda ni daleč čas, ko bo stalo na mestu sedanje skromne vasi moderno letovišče, v katerem bo čez poletje polno domačin in tujih letoviščarjev, čez zimo pa ljubiteljev zimskega sporta.

nik velikega župana in predsednik SPD. Po otvoritvi so imeli v kopališki restavraciji povabljeni gostje skupni obed, po katerem se je razvila animirana zabava. Kranjska gora ima letos toliko letoviščarjev, da se čuti pomanjkanje sob in da imajo domačini s postrežbo dela čez glavo.

Nedelja utopljenecv

Zaradi neznosne vročine je bil včeraj velik naval na kopališča — Vsepoposod so se pripetile številne nesreče

Včeraj je bila prva »pasja« nedelja — ne samo zaradi tega, ker je že bolj proti zadnjemu — marveč pred vsem zaradi neznosne vročine, ki je zavladala po deževni periodi najprej v severnih delih Evrope, sedaj pa je prišla tudi že do nas. Nobeno nedeljo še menda ni bilo toliko kopalcev kakor včeraj. Naravna posledica tega navala v Pozejdono kraljestvo je bila, da je bilo tudi nebroj kopalnih nesreč. Tako na Savi, kakor na Sori in v drugih priljubljenih ljubljanskih kopališčih jih je vse polno »gagalo«, vendar pa utopljenecv ni bilo. Tem številnejše nesreče so se zgodile drugod, kakor pričajo naslednje vesti:

— Zagreb, 22. julija. Povodom včerajšnjega »Weekenda na Savi«, ki so ga priredili zagrebški novinarji, se je pripetilo nič manj kakor 70 kopalnih nezgod. 70 kopalcev je po neprevidnosti zašlo v pregloboko vodo in skoraj utonilo. K sreči je bila dobro organizirana reševalna služba, tako da so bili rešeni čolni takoj pri roki in so vse »gagarije« še pravočasno potegnili na suho.

— Budimpešta, 22. julija. Včeraj je bil v letošnjem letu najbolj vroč dan. Toplotmer je poskočil na 62 stopinj Celzija. V mestu je bila tako neznosna vročina, da je vse pobegnilo na dunavska kopališča, kjer je vladal tak vrvež

NAJPRIKLADNEJŠI NAZIV.

— Izumil sem izborno sredstvo za čiščenje medli, pa ne vem, kako bi ga nazval.

— Nazovi ga kandidat. Kandidati znajo namreč izborni čistiti kljuke.

kakor na mravljišču. Pr. kopanju je utonilo 15 oseb, nad 50 pa so jih še pravočasno rešili. Med utopljenici je največ žensk, ki so zašle v pregloboko vodo.

— Praga, 22. julija. Zaradi velike vročine, ki že par dni pritiska in je bila včeraj naravnost neznosna, je vladal velik naval na kopališča. Posledica tega so bile številne kopalne nesreče. Samo v Pragi je utonilo 6 oseb, iz okolice pa poročajo o številnih kopalnih nezgodah s smrtnim izidom. Računa se, da je včeraj utonilo na Češkoslavaškem nad 100 oseb.

— Berlin, 22. julija. Povodom včerajšnjih plavalnih tekem je utonilo 12 oseb, 24 pa so jih še rešili.

— Lahores (Indija), 22. julija. Na reki Chenab se je včeraj potopil parnik, na katerem je bilo 100 potnikov. Parnik je zašel v vrtinec, kjer se mu je zlomilo krmilo, tako da je bil za vsak manevar nesposoben. Po daljši borbi se je parnik naglo nagnil na stran in napolnil z vodo ter v par sekundah pogreznil. Potniki in posadka so sicer poskakali v vodo in se skušali rešiti z rešilnimi čolni, vendar pa jih je razen 35 vse pogotnil vrtinec. Rešilo se je le 35 oseb, od teh 22 potnikov in 13 moč posadke. Kapitan ladje ni hotel zapustiti parnika in se je pogreznil z njim vred na dno reke.

Impozantna gasilska svečanost v Dolenji vasi

Včeraj je prejel prvak naših gasilcev g. Jernej Merhar za svoje zasluge za gasilstvo visoko odlikovanje in priznanje

Dolenja vas pri Ribnici, 21. julija.

Lepa Dolenja vas pri Ribnici je danes svečano proslavila 50letnico obstoja gasilskega društva in 50letnico njega ustanoviteljca gosp. Ignacija Merharja iz Prigorice. Slavnost je bila združena s pokrajinskim zletom Jugoslovanske gasilske zveze. Prišla so v Dolenjo vas vsa bližnja in oddaljena društva, med drugimi iz Kranjske g. Sajovic in Mayer, iz Hrastnika, Loskega potoka, Celja podstarosta Zveze gosp. Vengust in nad 20 gasilcev iz Ljubljane pod vodstvom staroste Zveze gosp. Josipa Turka. Dolenja vas je bila slavnosti primerno okrašena z državnimi in narodnimi zastavami. Na kolodvoru v Ribnici so goste pozdravili korporativno ribniški in okoliški gasilci pod poveljstvom g. načelnika g. Erhovca. S kolodvoru se je formirala povorka, ki je z železničarsko godbo »Sloga« na čelu in šestimi društvenimi zastavami koralaka skozi trg. Pred hišo slavljenca so se zbirala vsa okoliška društva, med njimi v lepem številu gasilci iz Kočevja pod poveljstvom g. Pavlička. Izpred hiše se je razvil lep sprevod, katerega se je udeležilo nad 20 gasilskih društev, 6 z zastavami. Na čelu sprevoda je šel oddelk domačih gasilcev, katerim je sledila godba in šest zastav gasilskih društev iz Hrastnika, Ribnice, Kočevja, Dolenje vasi, Sodražice, Dobropolj in Grosuplje. V sprevodu je koralaka nad 300 gasilcev. Sprevod je krenil skozi vas do cerkve sv. Roka, ki stoji na prijaznem holmu. Ob 11.30 je opravil duhovni svetnik gosp. Škulj mašo, med katero je železničarska godba »Sloga« igrala razne cerkvene pesmi.

Blagoslovitev motorne brigadne

Po maši se je vršila pred kapelico sv. Križa blagoslovitev nove motorne brigadne, katero si je dolenjavoško društvo pred kratkim od tvrde Rosenbauer v Linzu nabavilo in je veljala z vsemi pritlikalnimi vred okoli 50.000 Din. Župnik g. Škulj je imel daljši nagovor, v katerem je govoril o krščanski ljubezni do bližnjega in o vzvišeni nalogi gasilstva. Izrazil je željo, da ne bi motorno brigadna nikdar stopila v akcijo. Obenem je čestital gasilskemu društvu v Dolenji vasi k 50letnici in še posebej jubileju g. Merharju.

Načelnik ribniške gasilske župe in domačega društva g. Merhar je podal kratko zgodovino delovanja gasilskega društva. Zahvalil se je občinskemu odboru in vsem, ki so pripomogli, da si je društvo nabavilo motorno brigadno, zahvalil se je dalje godni upravi kneza Auersperga, ki je dala brezplačno ves les za gasilski stolp. Dobrodošlico je želel vsem gasilec, ki so v tako lepem številu prihili na slavo, pozdravil je srečnega poglavarja g. Logerja iz Kočevja, zastopnika oblastnega komisarja dr. Logarja, starosta JGZ g. Vengusta iz Celja in tajnika JGZ g. Pristovca. Zahvalil se je za sodelovanje in podporo kumici g. Ivanki Riglerjevi in županu g. Karlu Kromarju. Vsem je vzkliknil krepak gasilski pozdrav: »Na pomoč!«

V imenu velikega župana je čestital društvu in jubileju g. Merharju srečni poglavar g. Loger. V imenu oblastnega komisarja ravnatelj dr. Logar, ki je obenem izročil jubileju 3000 Din kot izredno podporo društvu.

Pozdravni govor staroste gosp. Turka

Starosta JGZ g. Josip Turk je imel slavnostni govor, v katerem je proslavil za-

sluge g. Merharja za razvoj slovenskega gasilstva. Mlad, komaj 23 letni mladenič, se je ozrel za vzvišeno gasilsko idejo ter začel med svojimi rojaki oznanjati evangelij ljubezni do trpečega brata. Pol stoletja je, od kar je plemeniti mladenič ustanovil l. 1879 preprosto Prostovoljno gasilsko društvo v svojem rodnem kraju, v lepi in zavedni Dolenji vasi. Kljub mladosti so ga Dolenjvaščani izvolili za načelnika. Tu med nami imamo še ustanovitelja in prvega načelnika, ki že 50 let vodi navdušeno in požrtvovalno svoje društvo ter že pol stoletja zvesto služi vzvišeni gasilski ideji. Ni več mladenič, temveč častitljiv starček, kajti rodila nam ga je blaga slovenska mati 30. julija 1856.

Starosta je opisal širše delovanje jubilarntov za gasilstvo. Nace Merhar je oni, ki je široj Slovenije zaklical: »Nemškega poveljevanja ne potrebujemo!« Sestavlja je »Slovenski vežbovnik«. Današnja mogočna gasilska organizacija v Sloveniji ima tudi Nacetu Merharju mnogo zahvaliti. V imenu vsega slovenskega gasilstva mu starosta najiskrenejše čestita k jubileju.

Starosta je izročil g. Merharju krasno diplomu, delo g. R. Vesela, kakor tudi medaljo JGZ. Odlikovanje se je globoko ginenj zahvalil. Starosta mu je izročil še drugo visoko odlikovanje in sicer francosko medaljo Mednarodne reševalne zveze v Parizu. Podnačelnik ribniške župe g. Kavčič iz Dobropolja mu je izročil diplomu ribniške župe, ki jo je napravil g. St. Trost, učitelj meščanske šole v Ribnici. Pred jubilejom, celokupnim starejšinstvom JGZ in zastopniki oblasti so gasilci defilirali pod poveljstvom g. Milka Holana iz Ljubljane. Sledila je slavnostna seja starejšinstva. JGZ v občinskem domu. Na slavljenčevem domu se je končno vršil skupen obed, kjer so se izrekle prave lepe in mnoge napitnice. S tem je bil oficijelni del proslave končan. Na vrtu občinskega doma se je popoldne vršila lepo uspeša društvena veselica.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Ponedeljek 22. julija 1929. Katoičani. Magdalena, pravoslavni: 9. julija, Pankratije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Kino Matica: Zatočišče.

Kino Ideal: Mož proti možu.

DEŽURNI LEKARNE.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg; Ramor Mišklošičeva cesta.

OGLAS.

Priporočam cenjenim odjemalcem prvovrstne zajce. Na željo jih takoj odrem.

VDOVEC.

Vdovec je pokopal ženo. Na povratku misli ves čas na njo in je tako zamisljen, da ne opazi, da se bliža nevihta. Naenkrat začne grmeti in treskati in vsu se debela toča. Vdovec pada na glavo zelo debela toča in moč vzdihne:

— Zdalje je moja ranika prispela v nebesa. Bog ji daj večni mir in pokoj. Potem pa zavije v bližnjo gostilno.

KDO JE DOBIL STAVO?

Dva zamorca sta stavila za 50 dolarjev, kdo vzdrži deli časa pod vodo. Skočila sta v vodo in še zdaj nista priplavala na površje.

Dnevne vesti.

— **Diplomirali so na tehnični visoki šoli** v Ljubljani (Francija) za inženjerje električnih strokov: 21letni **Bonač Stane** iz Ljubljane in **Sodja Jože** iz Bohinjske Bistrice, za inženjerja pap. stroke pa **Šega Vladimir** iz Radovljice. Čestitamo!

— **Iz sodne službe.** Premeščena sta na lastno prošnjo dr. Karel Tschinkel od okrajnega sodišča v Mokronogu k okrajnemu sodišču v Ribnici in sodnik Franjo Čoš od okrajnega sodišča v Ribnici k okrajnemu sodišču v Mokronogu; upokojen je upravniki jetnišnice okrajnega sodišča v Celju Ivan Možina.

— **Iz državne službe.** Za člana Narodnega gledališča v Beogradu je imenovan pogodbeni član, bivši član Narodnega gledališča v Ljubljani Božidar Mitrovič; 6. stopnja osnovne plače je priznana s 26. julijem upravniku gledališča v Mariboru Radovanu Brenčiču.

— **Izpremembe v naši vojski in mornarici.** Upokojeni so pehotni podpolkovnik Josip Špoljar, inženjerski kapitan I. klase Vladimir Mayer in pehotni kapitan II. klase Joško Babič; za poročnike korvete so imenovani absolvirani gojenci morske vojne akademije naredniki Anton Razinger, Blaž Miren, Tomislav Mihelič, Srečko Sršen, Josip Placerijan, Franjo Keser, Oton Lubec, Albin Pavlinič, Ivan Osterc, Adolf Menčak, Matija Podkrajšek, Franc Zmrzlar in Ivan Gašperin.

— **Nemški zdravnik in zdravilnost našega Primorja.** Nemško društvo za znanstvene ekskurzije zdravnikov priredi od 14. do 29. septembra ekskurzijo svojih članov v Dalmacijo. Nemški zdravnik posetijo Beograd, Sušak, Dubrovnik, Cetinje, Sarajevo in večino dalmatinskih otokov, da prouče zdravilnost našega Primorja. Ekskurzije se udeležijo okoli 100 nemških zdravnikov.

— **Vprašanje odškodnine po italijanski okupaciji prizadetim.** Delovanje mešane jugoslovnsko - italijanske komisije, ki bo določila škodo, povzročeno med italijansko okupacijo, je za nekaj časa prekinjeno, ker morajo delegati poročati vladama o dosedanjih sklepih in dobiti nova navodila. Italijanski delegati hočejo nekatere naše zahteve odbiti, toda nettunske konvencije so stopile v veljavo, in tako bodo morali Italijani popustiti. Komisija bo kmalu nadaljevala svoje delo in upati je, da bo pereče vprašanje v doglednem času rešeno. Naši interesi čakajo že nad 10 let in nekateri so prišli zaradi zavlačevanja povračila škode v težke gmotne razmere. Na povračilo škode čaka nad 2000 rodbin.

— **Za znižanje cen v spitskih hotelih.** Te dni je pregledala posebna komisija spitske hotele in restavracije v svrhu znižanja cen. Mnogi so namreč menili, da je nastal zastoj v tujem prometu na naši rivijeri zaradi pretiranih cen. Komisija bo predlagala oblastem, naj cene maksimirajo.

— **V Kaštelih je mnogo tujcev.** V Kaštelih so letos s tujskim prometom zadovoljni. Poleg raznih ferijalnih kolonij, Sokolov in izletnikov je v Kaštelih tudi mnogo tujcev, posebno Čehov.

— **Mednarodni kongres kirurgov.** Danes se je pričel v Varšavi mednarodni kongres kirurgov, katerega se udeležujejo kirurgi vseh kulturnih držav, razen Nemčije, Avstrije in Madžarske. Na kongresu so zastopani tudi poljski, jugoslovnski, češkoslovski in ruski kirurgi.

— **Živinska razstava v Ljutomeru.** V okvirju industrijsko-obrtno in kmetijske razstave, ki bo v tednu od 11. do 17. avgusta v Ljutomeru, se pripravila tudi posebna živinska razstava, ki obeta biti zelo zanimiva. Živina bo razstavljena na obširnem prostoru Seršenovega loga v soboto, dne 17. avgusta. Obsejala bo oddelek za konje toplotkrvnih pasem, oddelek za plemensko govedo simodolske, pingavske in marijedvorske pasme in oddelek za kokoši štajerske pasme. Posebni svinjski oddelek mora žal iz veterinarsko-policijskih razlogov izostati. Pripravljalni odbor, v katerem so zastopani sreški poglavar in oblastna samouprava po svojih strokovnjakih, nadalje okrajni zastop, kmetijsko društvo, mestna občina, dirkalno društvo in drugi činitelji, je pričel z obširnimi pripravami. Dne 15. in 16. je odbiral blago, ki je primerno za razstavo. Razstavljenih bo okoli 80 konj, 150 glav goveda in 20 gajb kokoši.

— **Smrtina kosa.** Včeraj je umrl v Ljubljani posestnik g. Gvido Zeschko. Pogreb bo jutri ob 15 uri v Knafljevi ulici št. 18. Blag mu spomin! Težko prizadeti rodbini naše iskreno sožalje!

— **Dodatki osebja pravosodne stroke.** S 1. avgustom stopi v veljavo zakon, ki se nanaša na dodatke in druge prejemke osebja pravosodne stroke.

— **Smrtina nesreča.** Nad gostilno pod Taborom na tkz. »Straži«, cesti, ki pelje od Gornje na črnuški most, se je davi ob 6 zjutraj smrtno ponesrečil neznan voznik, ki je peljal s parom konj voz opeke. Nesrečnej je padel pod kolesa, ki so mu zrotila prsni koš, da je na mestu obležal mrt.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo lepo in vroče. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države lepo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 33, v Skoplju 31, v Zagrebu in Beogradu 30, v Ljubljani 29,6, v Mariboru 26 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767,4 mm, temperatura je znašala 17,4 C.

— **Tragičen konec rokoborbe.** V petek se je v Novem Sadu povodom treninga tamonjskega težkoatletskega kluba »Radnički« pripletala težka nesreča. Med rokoborci, ki so trenirali, sta bila tudi 18letni zohoteanik Anton Haller in mesarski pomočnik Matija Gjurčević. Med borilcema je bila precejšnja razlika v teži in še pred treningom ju je na ta nedostatek opozoril sekcijski načelnik. Haller pa se ni dal ugnati in izzval je nasprotnika na match.

Mesar je v prvem krogu nasprotnika gladko položil na hrbet. Toda Haller je zaupal v svojo moč in zahteval je revanšo. Podlegel je tudi v revanši, zahteval pa je tretjo borbo. Borila sta se okoli 5 minut, ko je mesar nasprotnika s takozvanim »dopelnosom« zagrabil tako močno za vrat, da je bilo čuti hrešanje kosti. Istočasno je tudi Haller obupno zaječal ter se nezavesten zgrudil na tla. Nesrečneža so takoj prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili, da ima zlomljeno hrbtenico. Njegova poškodba je tako težka, da zdravniki nimajo upanja, da bi okrevljal. Gjurčevića je zaslila policija.

— **Požig iz osvete.** V bližini sela Moravica pri Subotici je te dni izbruhnil velik požar, ki je upepelil okoli 300 vagonov žita in povzročil več milijonsko škodo. Goreti je začelo v noči od 15. na 16. v ogromnem skladišču, kjer je bilo za mlačvo pripravljeno in nakopičeno žito seljakov iz cele vasi. Ponoči se je splazil v skladišče posestnik Aleksander Török in zaneetil požar. Ogenj se je z bliskovito naglico razširil na vse skladišče in ga z mlatinico vred upepelil. Vse gašenje je bilo zaman in 26 posestnikov je čez noč obubožalo. Orožniki so požigalca kmalu prišli. Török je priznal požig, dejal pa je, da ni imel namena zažgati celo skladišče, marveč se je samo hotel osvetiti posestniku Francu Bohaczu. Ta je namreč nedavno na javni dražbi kupil Törökovo žito. Török se je bil zelo zadožlil in so mu žito zarubili. Iz osvete je Török zažgal skladišče. Požigalca so izročili sodišču.

— **Berač vlomilec.** V stanovanju posestnika Schöna v Palanki se je v četrtek pojavil neznanec, ki je prosil vbojajme. Ker se ni nihče oglasil in ker se mu je zdelo, da v hiši ni nikogar, je postal dozveden berač nenadoma podjeten. Začel je po stanovanju premetavati, preiskal je vse predele in končno je našel skrito težko železno blagajno. Lopov se je blagajne takoj lotil in bil je v tem poslu tako temeljito izvežban, da je bila blagajna kmalu odprta. Ropot je slišala gospodinja Marija Schönova. Zalotila je vlomilca v hipu, ko je hotel izprazniti blagajno, v kateri je bilo 60 tisoč dinarjev. Gospodinja je začela takoj klicati na pomoč in priključila je sosedo Josipa Massolniga, ki je drznega vlomilca prijel, ga zvezal in odpeljal na policijo. Tam so ugotovili, da imajo opraviti s čevljarjem Elekom Kadimom iz Murske Sobote. Prepeljali so ga v zapore novosadskega sodišča.

Zobozdravnik
dr. Mirko Ramič
ne ordinira do 2. septembra

— **Morilec seljaka Melje prijet.** Pred dnevi smo poročali, da so našli v selu Nikolinci v Banatu umorjenega seljaka Dimitrija Meljo, ki ga je nekdo zavrtno ustrelil. Umora je bil osumljen posestnik Jon Pinku, ki so ga prišli in zaslišali. Mož je zločin priznal. Povedal je, da je Meljo počakal v zasedi in ga ustrelil. Ker Melja ni bil takoj mrt, je skočil iz skrivališča in ga večkrat udaril s puškinim kopitom po glavi. Morilca so izročili sodišču v Beli cerkvi.

— **Strašna smrt.** Na posestvu seljaka Nikole Kettererja v Baču se je te dni pripetila strašna nesreča, katere žrtev je postala 47letna delavčeva žena Eva Benik. Delavka je na dosedaj še nepojasnjen način padla pod mlatilnico, ki je obratovala, pri čemur il je odtrgalo desno nogo. Nesrečno ženo so takoj prepeljali v bolnico v Parabuč, kjer pa je strahoviti poškodbi kmalu podlegla. Nesrečnica je zapustila 4 neposkrbljene otročiče.

Iz Ljubljane

— **Počitniška kolonija mestne občine Veleovo.** Jutri se vrne v Ljubljano prva kolonija mestne občine z Veleovega. Otroci prispejo v Ljubljano ob 12. uri. Starši se pozivljajo, da pridejo po otroke jutri ob 12. uri v Mestni dom.

— **Iz Osebnosti.** Šef centralne avtomobilske postaje v Ljubljani g. Matevž Hartman je nastopil daljši dopust in se je davi odpeljal v Laško v topline na oddih. Za vzorno funkcioniranje prometa v hiši in pred njo v njegovi odsotnosti je poskrbljeno.

— **Iz Seznam najdenih predmetov.** Prijavljenih policijski direktiji v Ljubljani v času od 1. do 15. t. m.: 60 Din. 90 Din. 230 Din. 450 Din. torbica v njej 9 Din. molitvenik, 1 robc in listek od Reicha, torbica z 11 Din. 2 damski srebrni uri, moška ura, zlat moški prstan s črnim kamnom, šalica, 7 dežnikov, 2 palice, klečče, kos blaga za pretek: ročna torba, čepica, 2 para damskih rokavic; slikarski stoček; siv klubok in otroški plašč (peljerna). V železniških vozovih so bili najdeni ti-le predmeti: 1 zavitek papirja, 1 zavitek perila, 1 zavitek starih nogavic, 15 dežnikov, 7 palic, 3 nahrbtniki, 1 veriga, 1 stara sekira, 2 aktovki, 1 damski plašč, 1 par platnenih čevljev, 5 sveč, 5 čepic, 2 moška klubuka, 1 damski alumnik, 1 dežni plašč, 1 nogometna žoga, 1 kratka peljerna, 1 stara boa, 1 kovinasta zaponka, 1 volnena otroška jopca in 1 par novih moških čevljev.

— **Iz Drzen vlom v Jegličevi ulici.** Davi v zgodnjih jutranjih urah je bil izvršen drzen vlom v gostilniške prostore Marije Ban v Jegličevi ulici. Neznani vlomilec je splazil v kuhinjo omenjene gostilne, odprl je omaro in ukradel je 1500 Din. V gostilni se je potem dobro najejal in napil, odnesel več steklenic pijače in raz-

V radostnem pričakovanju

veselega dogodka si pripravlja gospa Mica vse potrebno. Povoji, plenčke, čepice, vse je že pripravljeno za novorojenčka, kar je duhteče in snežnobelo opral

Schichtov
RADION

lične jestvine. Hlapcu Josipu Jakliču je odnesel iz iste sobe 3 nove srajce, en par hlač in več drugih predmetov. Služkinji Alojziji Mišičevi pa iz omare v gostilniški sobi 1000 Din. Skupna škoda znaša 4252 Din. O vladu je bila davi obveščena policija, ki je poslala tja kriminalnega uradnika.

— **Iz Trdka Ivan Perdan nast.** v Ljubljani je nakazala Družbi sv. Cirila in Metoda 1000 Din kot prispevek od prodanega čaja. Iskrena hvala!

POTENJE ROK, NOG itd.
zanemljivo odstrani »SUDOR«-mast
lekarne »Pri orlu«, Celje.

— **Omega-ure.** F. Čuden. Prešernova ulica 1. 57-L

Sport

Kolesarski dan v Celju

Včeraj so se vršile v Celju velike kolesarske dirke, imenovane velika Zvezdna dirka, in sicer so vozili ljubljanski, mariborski in zagrebški podsavez Koturškega saveza. Rezultati so bili naslednji:

Zagreb—Celje 101 km

Glavna skupina: 1. Lubič 3.17.2. 2. Vrana Rindič 3.17.37. 3. Orgoc 3.17.39 dve desetinki. 4. Jager 3.20.46.

Juniorji: 1. Simunič 3.45.39. 2. Hubert 3.46. 3. Wilfahrt 3.46.6. 4. Belina 3.51.8.

Ljubljana—Celje 74 km

Pododbor Ljubljana.
Prva skupina: 1. Gjurčević Franc 2.23.2 ena petinka. 2. Smrekar Paul 2.23.2 dve petinki. 3. Lamberger Dominik 2.25.10 ena petinka. 4. Smrekar Bernard 2.41.53.
Juniorji: 1. Hrušič Salvator 2.26.11. 2. Hočevar Jakob 2.31.4. 3. Vereti Jernej 3.05.58. 4. Breier Franc 3.05.9 ena petinka.

Ljubljana mesto: 1. Abulnar Franc 2.25.5 štiri petinke. 2. Zgur Aleksander 2.25.6. 3. Erdely Peneš 2.25.6 ena petinka. 4. Kosmina Alojz 2.25.6 dve petinki. 5. Valand Ivan 2.25.6 tri petinke. 6. Grabljan Janko 2.33.13 tri petinke.

Maribor—Celje 62 km

Glavna skupina: 1. Veseljak Ivan 2.58.8 ena petinka. 2. Ramsak Josip 2.58.8 dve petinki. 3. Šibenik Valentin 2.58.8 tri petinke. 4. Štrucec Franc 2.58.8 štiri petinke.

Juniorji: 1. Krainer Leopold 2.12.39 ena petinka. 2. Grmovšek Stefan 2.12.39 dve petinki. 3. Rajmund Fric 2.12.54 dve petinki. 4. Nikolič Milorad 2.12.55.

Glavna skupina

Celje—Vransko 25 km

Pododbor Celje: 1. Zupanc Albin 49.28. 2. Planinc Anton 49.28 ena desetinka. 3. Lampret Slavko 49.28 dve desetinki. 4. Cizej Franc 49.38. 5. Granda Danilo 49.40. 6. Bervar Leopold 49.41.

Cilj vseh dirk je bil v Celju in sicer za ljubljanske dirke pred hotelom »Sikoberne« na Ljubljanski cesti, za Zagrebčane na Bregu in za Mariborčane v Gaberju pred vstopom v mesto. Vse tri skupine je pričakoval na cilju velika množica celjskega občinstva, vmes smo opazili tudi številne kolesarje iz province. Vsi kolesarji so se zbrali nato v Gosposki ulici pred hotelom »Balkan«, kjer se je okrog pol 11. razvila veličastna povorka, katero je otvorila četa velošolskega bataljona iz Ljubljane pod poveljstvom g. podpolkovnika Jakliča. Vojaki kolesarji so vzbudili v Celju splošno zanimanje in navdušenje, ki se ves čas njihovega bivanja v Celju ni moglo poleči. Ljudje so neprenehoma vikali: naši hrabri vojski grozoviti »Živo« in to je znak, da Celje še daleč nima nemškega značaja, kakor ga hočejo nekateri posamezniki mestu dati. V sprevedu je igrala železniška godba iz Celja.

Po prihodu vseh tekmovalcev se so podali združeni kolesarji v veličastni povorci preko Dečkovega trga, Prešernove ulice, Aleksandrove ulice na Kerkov trg in so pred kolodvorom postavili krasno discipliniran polkrog. V polkrogu se je nato pred odmi tisoč in tisočlavo množico vršila veleznanična splošna dirka. Pri tej dirki je zmagal mladi faninger Bruno (SK Perun Maribor) v času 1 minuta 45 sekund. Nato je povorka krenila po Camkarjevi ulici, Kralja Petra cesti, Glavnem trgu in Gosposki ulici pred hotel »Balkan«, kjer je bil razhod.

Opoldne se je vršil v prostorih hotela »Balkan« kongres jugoslovnskih kolesarjev, ki je vsestransko zadovoljivo in v popolnem redu ušel. Omeniti še moramo, da je po končani »poljevi dirki« pred kolodvorom nagovoril zbrane kolesarje zastopnik Jugoslovnskega Koturškega Saveza, nato pa zastopnik slovenskih kolesarjev. Kolesarji so namenavili popoldne napraviti več izletov v okolico, kar pa so morali odložiti zaradi prekratkega časa. Narodno Celje upa, da bodo naši kolesarji Celje v čim večjem številu posetili tekom letošnjega poletja in heni in da se bomo takrat z njim pobliže seznanili in spoprijateljili. Kontrolno, varnostno in rediteljsko službo so vestno vršili posamezni poštvovalni sorniki iz Ljubljane, Maribora, Zagreba in Celja, med vsemi pa se je odlikoval g. Gjuro Besednik iz Ljubljane, ki je prevozil dolgo progo med Ljubljano in Celjem v kratkem času 1 uro 7 minut.

Mnenja smo, da bi slovensko kolesarstvo v kratkem vpriporilo z ozirom na stalno naraščajoči tujski promet v Celju čim več tekmovalcev, ker smo o opazili, da se tuji za se in podobne prireditve v prvi vrsti zanimajo. Tudi s tem bi se pospešilo v Celju že itak močno tujski prometno gibanje.

Tatinske podlasice v naših letoviščih

Bled, 22. julija.
Naša gorenjska letovišča prvezmajo postopoma vse oblike in ekstravagance zapadno - evropskih letovišč. Z rastočim razkošjem pa tudi s čedalje obširnejšim slovesom po vsej Evropi, postajajo naša gorenjska letovišča ne samo priljubljena pri tisoči tujcev, inozemcev in potnikov z vseh strani sveta, temveč obenem tudi željeni tereni za najraznovrstnejše podvige inozemskih tatov in drugih izmečkov velikomestnega življenja.

Priznati pa je treba, da je v naših gorenjskih letoviščih tudi v tem pogledu poskrbljeno za popolno varnost in ugodnost domačin in inozemskih letovčarjev. V letih vlada absolutno nadzorstvo nad vsem, kar se dogaja po sobam in po hotelih tako, da se doslej še niso pripetili primeri večjih tatvin ali pa vlomov, o čemur poročata kriminalna kronika v drugih letoviščih vsak dan.

Navzile temu pa izjeme niso izključene. Včeraj so imeli policijski organi na Gorenjskem priliko, da ujamajo dve zelo razkošno oblečeni gospodini v Behinjski Beli. Tatini imata na vesti več težkih grehov in čaka ju zaslužena kazen.

Manj srečna je bila roka pravice v nekem blejskem kopališču, kjer so se dopoldne zaradi izredne vročine kar gnetli letoviščarji in izletniki iz bližnje in daleč blejske okolice. Okolu 11. dopoldne je ni bilo najti kabine in kopali so se »morali« zadovoljiti s prostori za solunčenje. Na eni strani dame, na drugem prostoru pa gospodje. Obledelo so zvišali kopalci in kopanke v klopčice in jih spravljali k leseni steni. Kopalko so se še bolj podvzale kakor kopalci in so v naglici odločile svoje tenke obleke ter hitele po stopnicah v toplo vodo. Med tem, ko se je večina hladila v valovih, je predrzna tatnica spravila k sebi obleko neke kopalko. Drugi kopalki so bili ukradeni popolnoma novi čevlji in nove nogavice. Orožnik, ki je prišel tolažiti okradeni kopalki, je sicer za beležil imena okradenih letoviščark, toda za taticami ali tatice že ni bilo sledu.

Priporočamo upravam naših kopališč, da pomnože nadzorstvo, ker napravijo tak primeri, čeprav popolnoma osamljeni in izredni, slab vtis. Okradeni kopalki, Nemki, ni preostalo drugega, nego da se je napotila v hotel v kopalnem plašču, ki ga je k sreči vzele s seboj na breg. Na bregu je promeniralo nad 1000 lepih kopalk in podjetnih kopalec, mornariška godba je pridno svirala. Kdo bi torej mislil na svojo garderobo in na prevečeno tatinsko sordgo, ki izbira baš take trenutke za svoj predrzni posel.

Pretresljiva rodbiska tragedija

V četrtek popoldne se je odigrala v umobolnici v Opavi pretresljiva rodbiska tragedija. V zavodu je bila 33-letna hčerka gostilničarja iz Brna Marija Götliheer. Gostilničarjevo rodbino je preganjala zadnja leta kruta usoda. 63-letni gostilničar je izgubil v vojni dva sina, nedavno mu je umrla v umobolnici žena in tako sta mu ostali samo dve hčerki. Starejša je bila dedno obremenjena in morali so jo poslati v umobolnico, mlajša je pa zdravica. Nesrečni oče je bil prepričan, da starejša hčerka ne bo ozdravela. Ta zavest mu je bila tako mučna, da je končno obupal in sklenil napraviti neznanemu življenju konec.

V sredo je prispel v Opavo, da poseti svojo hčerko. V umobolnici je bilo pa mnogo ljudi in zato je takoj odšel. V četrtek opoldne je znova prišel in hotel je govoriti z ravnateljem. Ravnatelj pa ni bilo doma in možu so dejali, naj pride pozneje. Čakal je potrpežljivo, da se ravnatelj vrne, naenkrat si je pa premislil in odšel je v sobo, kjer je ležala njegova hčerka. Strežnica mu je primaknila stol k hčerkin postelji in ju pustila sama. Po njenem odhodu je stopil nesrečni oče na hodnik, od koder se je kmalu vrnil. V naslednjem hipu sta počila dva strela. Prestrežena strežnica je planila v sobo, kjer se ji je nudil grozen prizor. Na postelji je umirala vsa okrvavljena gostilničarjeva hčerka, na tleh je pa ležal v zadnjih izdihljajih gostilničar, ki je kmalu umrl. Nesrečni oče je zapustil

pismo, v katerem pravi, da je žrtvoval sebe, da reši hčerko strašne bodočnosti.

Damo za najlepši okostnjak

Anatom profesor Vilem Roux v Halle je bil oboževalec lepih žen. Bil je ves srečen, da je mogel na družabnem večeru priversti k mizi gospo Liebbett Dillovo. Naslednji ples se je vršil pri profesorju Brahmannu. Prof. Roux je prosil gospodinjjo, naj mu dovoli, da bo Dillova za mizo njegova dama. Gospodinja mu je pa dejala, da je že prestar za ljubavne pustolovščine. Profesorju ta odgovor seveda ni bil po volji in pisal je neposredno Dillovi, naj sama zahteva, da bo sedela kraj njega. Toda tudi tu ni imel sreče. Odgovorila mu je, da se noče vmešavati v delokrog usode, ki počenja s človekom, kar hoče.

Zato je razumljivo, da so se na plesu vsi čudili, ko je Roux privedel k mizi lepo damo. Prijateljem je izjavil, da ga je stalo to mnogo, da pa ne pove, koliko. Pozneje se je izkazalo, da je pisal Roux svojemu tovarišu, da mu da najlepši okostnjak, če mu odstopi na plesu Dillovo. Tovariš mu je svojo damo proti okostnjaku res odstopil.

Ponarejen denar na Španskem

V Španiji se je pojavilo mnogo ponarejenega denarja. Španci so zaljubljeni v svoje srebro in zato se je pričela na mednarodnem denarnem trgu velika valutna špekulacija s pezetami. Srebrni novčič za pet pezet, ki mu pravijo Španci duro, ima sedaj vrednost v srebru 690 pezet. Zato ni čuda, da vsi Španci navdušeno zbirajo srebrni denar in da niso dovolj previdni. Previdni so samo trgovci, ki srebrne novčiče vedno preizkusijo, preden jih sprejmejo.

Ker ima najmanjši bankovec v Španiji vrednost 25 pezet, je v obtoku mnogo kovanega denarja in občinstvo se da lahko preslepiti. Že l. 1908, je bila Španija poplavaljena s ponarejenim denarjem, ki ga je bilo v prometu za 12 do 15 milijonov pezet. Državna uprava se je hotela ponarejenih srebrnih novčičev izogniti in zato je sklenila kovati nov denar. Stare srebrne novčiče je vzel iz prometa in od novčičev za 80 milijonov pezet je bilo ponarejenih za celih 13 milijonov. Tudi zdaj je v Španiji v obtoku skoro za 12 milijonov pezet ponarejenega denarja.

Gospodarstvo

Naš izvoz v juniju

Generalna direkcija carin objavlja statistične podatke o našem izvozu v juniju, iz katerih je razvidno, da je naš izvoz letos v primeri z lanskim letom znatno napredoval. Izvozili smo 495.076 ton blaga v vrednosti 530.234.508 papirnati ali 48.383.475 zlatih Din. V juniju lanskega leta smo izvozili 378.302 ton blaga v vrednosti 454.360.310 papirnati ali 41.491.439 zlatih Din. Po teži se je naš izvoz letos povečal za 80.774 ton, po vrednosti za 75 mil. 874.198 Din. V odstotkih znaša porast po teži 21,75, po vrednosti pa 15,69.

V prvem polletju tekočega leta smo izvozili 2.196.401 tono blaga, lani v prvem polletju pa 2.047.858, kar pomeni, da se je naš izvoz letos povečal po teži za 7,25 odstotka. Vrednost našega izvoza je znašala lani v prvem polletju 2.687.036.704 Din, letos pa 2.989.072.997 Din tako, da znaša porast 302.036.590 Din ali 11,24 odst.

Prvo mesto v izvozu v juniju tekočega leta zavzema, kakor vedno, gradbeni les, ki smo ga izvozili za 168.720.990 Din, kar znaša 31,8 odst. celokupne vrednosti izvoza. Če priletimo še vrednost izvoženih drv, železniških pragov, lesnih izdelkov in ekstrakta za strojenje, vidimo, da je znašala vrednost izvoza gozdnih proizvodov v juniju skoro 220 milijonov Din ali 41,4 odstotka celokupne vrednosti. Na drugem mestu so jajca z 49.775.960 Din, na tretjem surovi baker s 33.122.000, na četrtem pšenica z 22.338.715, na petem rude z 20 mil. 252.881 Din itd.

Pri boleznih žolča in jeter, žolčnih kamnih, zlatci, uravna naravna »Fran-Josefova« grenčica prebavo na naraven način. Izkušnje na klinikah potrjujejo, da učinkuje domače zdravljenje z vodo »Fran-Josef« posebno dobro, če jo mešamo s toplo vodo, izpljemo zjutraj na taš želodec. Dobi se v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijah trgovinah.

August Blanche:

Na valovih strasti

Roman

On (prestrašeno): Kaj?
 Ona: Do konca meseca bi jih bil pač lahko obdržal.
 On: No in kaj?
 Ona: Ko si jih pa odslovil danes zvečer, nisi storil tega zavoljo sebe, temveč zavoljo jutrišnjega dne.
 On: Kako to misliš?
 Ona: Zakaj izpusti lovec svoje pse?
 On: Hm.
 Ona: Jutri ostaneš lahko ves dan v postelji, pa boš vendar imel na Place de la Concorde štiristo rok, ki se bodo borile.
 On: Beži no, saj ni tako hudo, kakor se ti zdi. Slabše ne more biti, a morda se položaj celo zboljša.
 Ona: Zboljša? Čegav položaj naj bi se zboljšal?
 On: Moj in drugih delodajalcev.
 Ona: In delavec tudi?
 On: Hm!
 Ona: Veš, kaj bi storila na tvojem mestu?
 On: Kaj?
 Ona: Postavil bi se jim na čelo in se boril kot mož, ne pa da jih pustiš krvaveti za dobiček, ki ga ne bodo nikoli deležni.

Peti prizor

(Soba v palači zunanjega ministrstva na boulevardu. Za podolgovato mizo, polno aktov in tiskovin, sedita dva moža, prvi plešast, visokega čela, podolgovatega, bledega in suhega obraza in izredno dolgega nosu, drugi, mlajši, nima izrazitih potez. Prvi je Guizot, zunanji minister in predsednik sveta, drugi pa notranji minister Duchatel. Stenska ura odbije deset.)
 Duchatel (vstane): Deset je ura. mudi se mi v Tuileries.
 Guizot: Čez pol ure bom tudi jaz tam... Ah, pozabil sem vam pokazati obtožnico, ki sem jo dobil danes v komornem svetu. Ste jo čitali?
 Duchatel: Ne.
 Guizot: Jaz sem jo čital.
 Duchatel: No in?
 Guizot: (se zaničljivo zasmeje).
 Duchatel: Nedvomno izbruhne nov upor.
 Guizot: Deportacija jetnikov, ki jo bo plačala država.
 Duchatel: Nove barikade.

Guizot: Novo tlakovanje ulic, za kar bo moralo zopet mesto šteti denarce.
 Duchatel: Morda bo plačano tudi s krvjo.
 Guizot: Kri bedakov je, za člane družbe isto, kar je za ljudi krst.
 Duchatel: Mislite, da se nam ni ničesar bati?
 Guizot: Ne!... Bourboni, starejša veja, so padli... Orleanci, mlajša veja, so že videli upor od daleč in so pripravljene... Zadostuje zamahniti s tole roko, pa bo takoj namerjen top v vsako ulico. Zamahnem drugič in okrvavljena Seina prestopi bregove... zamahnem tretjič in Pariz se izpremeni v pepel.

Ta čas se je približala noč. Dokler je bilo mogoče v svitu luči, ki so gorele v izložbenih oknih, čitati proklamacije policijskega prefekta, so se zbirale okrog njih guche ljudi.
 Končno so na luči po izložbah ugasnile, žaluzije so spustili in trgovine zaprle.

Zdaj je noč in vsi ljudje hite domov. Ordonančni častniki švigajo po najprometnejših ulicah in okrajih mesta. Srečavajo ljudi v blazah, ustavljajo se in pogledujejo za njimi.
 Nobene besedice ne spregovore med seboj, a vendar se čuti, da je napetost vedno večja.

Prihajajo od Tuileries in se zopet vračajo. Naleteli niso na noben odpor, izvemši morda v mislih. Nobenega ropota ni slišati, samo ure v zvonikih bijejo.
 Lahko torej trdijo:
 »Paris est tranquille.«

Vse straže so pomnožene in oborožene. Strelne line, ponekod zamazane z apnom, so odprte in očističene.
 Na vseh trgih bivakira pehota. Po vseh ulicah patrolirajo konjeniki. Minister lako mirno spi.
 Kraljestvo lahko mirno dremle. Pariz je, kot rečeno, miren — toda samo na zunaj.

XXXIX.

22. februarja dopoldne

Dani se, nebo je oblačno, od vzhoda piha vlažen veter.
 Zrak je pa oster in ulice so še mirne. Toda okrog desetih se začno zbirati iz oddaljenih ljudskih okrajev nepregledne množice bluz, roko v roki prihajajo vitezi svobode zagorelih, izmučenih obrazov in žarečih, gneva in poguma polnih oči, kakor so prihajali v prejšnjih uporih.

Gredo, kakor da hočejo priti točno na zborovanje, katerega ni nihče sklical in ki je bilo za danes celo prepovedano.
 Povsod, kamor krene ta množica, zapirajo trgovine in odpirajo okna. Da bi bolje slišali napev marseljeze.

Ta čas se prebujajo iz sladkega sna na mehkih perncah odlični in drugače vedno mirni St. Germain in ves razburjen poslušajo za zagrnenimi okni prepevanje girondistov. To so študenti, ki so se zbrali na Place de la Pantheon in napotili roko v roki skozi legitimistične okraje in dalje čez Pont-Neuf.

Množice radovednežev, ki jih ni težko ločiti od bluz študentov, se stekajo iz treh velikih žil Pariza: z bulvarjev, iz ulice Honore in z bregov Seine.

Te množice se še niso odločile za noben tabor.

Na Place de la Madeleine se združijo veletok ljudstva iz ljudskih okrajev z onim iz St. Germaina.

»La marseillaise« se združijo z »Les girondins«, bluz s sukničjem, delavec s študentom, duh s telesom.

Tako združeni korakajo najprej okrog Place de la Madeleine, potem pa kretno proti Place de la Concorde. Vrste so široke kakor ulice in dolge, kamor sega oko.

Toda doslej še nobena roka ni oborožena. Vse je še v mejah mirne demonstracije. Le marseljeza domi preteče in sicer po pravici.

Dolga povorka se ustavi pri Pont de la Concorde. Pred mostom stoječe vojaštvo naperi bajonete proti demonstrantom. Prve vrste se hočejo ustaviti, toda zadnje jih potiskajo na vso moč naprej.

— Messieurs, — zakliče vojakom mladenič v bluzi, — pustite nas naprej!
 — Nazaj! — zakriči častnik in zamahne s sabljo proti mladeniču.

— Saj ni mogoče! — pojasnjuje mladenič. — Sami se lahko prepričate, monsieur, da bi se radi ustavili, pa nas zadnje vrste potiskajo naprej.

— Nazaj! — zakriči častnik v odgovor.
 — No, dobro! — vzkligne mladenič in razgalja prsa. — Udarite! Nihče vam ne bo zavidal časti, da ste ubili neoboroženega državljana.

Častnik je v zadregi. Končno mu roka s sabljo omahne. Bajonete sname, kopita zadone ob tlak in vojniki stopijo v stran.

Mladenič, ki ni nihče drugi nego Armand Cambon, stopi korak naprej. Množice pritisne za njim in se bliža palači parlamenta.

Ciankalij v čokoladnem bombonu

Zagonetno zastrupljenje otroka s čokoladnim bombonom — Romantična organizacija mladih študentov

Te dni je razburila prebivalce Brna vest o tragični smrti dve in polletnega sinčka tipografa Cerkunka. Otroček je šel z materjo na izprehod in v svoji radovednosti se je zanimal za vsako malenkost. Ker je zagledal na prizidku neke hiše čokoladni bombon, pobral ga je in pokazal materi. Mati ni imela nič proti in fantek je bombon pojedel. Čim ga je pa prigriznil, se je začel krčevito zvijati, sklepal je ročice in stiskal zobe, da ga je bilo groza gledati. Mati se je obupno ozirala okrog in zagledala je na oknu bližnje hiše študenta Sedlačka, ki mu je pomigala, naj ji prihiči na pomoč. Študent je odnesel nesrečnega otročka v svoje stanovanje, kjer mu je vлил v usta mleka, kar pa ni pomagalo. Zato je pozval v bližini stoječ avtomobil in odpeljal mater z umirajočim detetom v bolnico. Zdravnik je ugotovil, da je fantek zastrupljen. Nesrečno dete je v bolnici kmalu umrlo.

Trupelce so odpeljali v zavod za sodno medicino in obdukcija je pokazala, da gre res za zastrupljenje, in sicer s ciankalijem. Sum je padel na študenta Sedlačka, ki študira kemijo. V svojem stanovanju ima provizoričen kemični laboratorij, v katerem dela razne kemične poskuse. V njegovem laboratoriju so našli stekleničico ciankalija, o katerem je osumljenec izjavil, da ga je potreboval za poskuse. Preiskava je dognala, da je dajal Sedlaček svojim znancem, študentom v starosti od 16 do 20 let, ciankalij v kristalih. Sedlaček je to priznal in tudi dotični študentje so priznali, da jim je dajal ciankalij. Nihče pa ni mogel pojasniti, čemu je potreboval strup. Eden je dejal, da se je hotel zastrupiti, ker je dobil slabo izpričevalo, drugi je trdil, da si je pripravil ciankalij, da bi se zastrupil, če bi se mu pripetila kakšna nesreča, tretji pa sploh ni vedel povedati, zakaj je prosil Sedlačka, naj mu da strup. Sedlaček je dal dijakom 8 do 10 gramov ciankalija. Študentje niso hoteli povedati, kaj so počeli s ciankalijem. Policia je uvedla strogo preiskavo in pri nekaterih študentih je res našla ciankalij. Eden je imel strup zakopan na vrtu, drugi ga je dal nekaj tretjemu, ki je zastrupil mačko.

Preiskava je dognala, da so imeli študentje posebno društvo, ki je prava sli-

ka moralne pokvarjenosti povojne mladine. Na pergamentu so imeli napisane zaobljube večnega prijateljstva, potrjene s krvjo. Zaobljube so bile opremljene s kabalističnimi znaki in židovskimi črkami, katerih niti sami niso razumeli. Na vsaki zaobljubi je bilo tudi nekaj stavkov iz okultističnih spisov, katerih ni nihče razumel. Govorilo se je o smrti in študentje so živeli primitivno življenje Indijancev, kar jih pa ni oviralo, da bi ne iskali novih potov k povzdigi človeške družbe, zlasti pa češkega filma. In v teh rokah je bilo deli časa 10 gramov ciankalija.

Društvo študentov se je imenovalo velika bratovščina. Vsako pismo zaobljubo sta morala podpisati s krvjo dva ugledna člana organizacije. Na pečatu je latinski napis: »Ego sum — qui sum«. Policia je vse člane organizacije ovadila sodišču.

Zadnje dni je natrosil nekdo na raznih krajih v Brnu bombone za namenom, da že itak prestrašeno prebivalstvo še bolj prestraši. Bombone so kemično preiskali in ugotovili, da niso zastrupljeni. Tragična smrt nesrečnega dečka pa še ni pojasnjena. Policia je osumila omejeno študentsko društvo, toda pravega zločinca še ni našla. Javnost je zelo razburjena in zahteva, naj posvečajo oblasti vzgoji mladine več pozornosti.

NOGAVICE Z ŽIGOM

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Pristopite k „Vodnikovim družbi“

>Mali oglasi<

Vaša beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znaklo! — Na vprašanja brez znaklo ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas 5.—

Polirja

za visoke gradnje in armirani beton, prvotnega, samostojnega, iščemo za stalno nameščenje. Ponudbe z izpričevani na: Progres, gradbeno podjetje, Sarajevo. 1554

Prav poceni

na prodaj par voz stare, dobre STREŠNE OPEKE. Karlovska cesta št. 4. 1556

Pošteno dekle

ki se razume pri kuhinji, sprejem. Karlovska cesta št. 4. 1555

Ključavničarskega pomočnika

sprejme takoj Janko Košak, ključavničar, št. Rupert na Dolenskem. 1559

Šofer

mlad, neoženjen, zanesljiv, se sprejme takoj. Pismene ponudbe z navedbo plače in dosedanje službe naj se pošljejo na: Cveticarino Bajt — Selenburgova ulica v Ljubljani. 1561

Slabim

pošljemo brezplačno pojasnjujočo literaturo. Nov način obnavljanja moči, zdravja in delovne sposobnosti. Pišite na naslov: Miloš Marković, Beograd, Molerova 27. 1448

Z najboljšim uspehom se nad 23 let uporabljajo Larue kapsule za ozdravljenje spolnih bolezni (triper, belo kapanje). V vsaki lekarni pošiljka Din 25.—, s pošto pošlje lekarna Blum, Subotica. 29-1

L. Mikuš

LJUBLJANA, Mestni trg 15

prilaga svojo zalogo dežnikov in solčnikov ter sprehajalnih palic. Popravila se izvršujejo — točno in solidno —

Lipovino in jelševino

bi kupila v pisnih tiskih Julio Fischer & Co., Sušak

Domačo hrano

dobro, iščem. Pismene ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »hrano«. 1569

Mesta vzgojiteljice

in pomočnice gospodinjstev išče učiteljica. Vešča je tudi različnih ročnih del. Ponudbe na upr. Slov. Naroda pod »Natančnost«. 1570

Žagovodja

perfekten, več lesne in pisarniške manipulacije, želi primerne mesto za takoj. Ponudbe na upr. »Slov. Naroda« pod »Starjša moč«. 1571

Strojepisni pouk

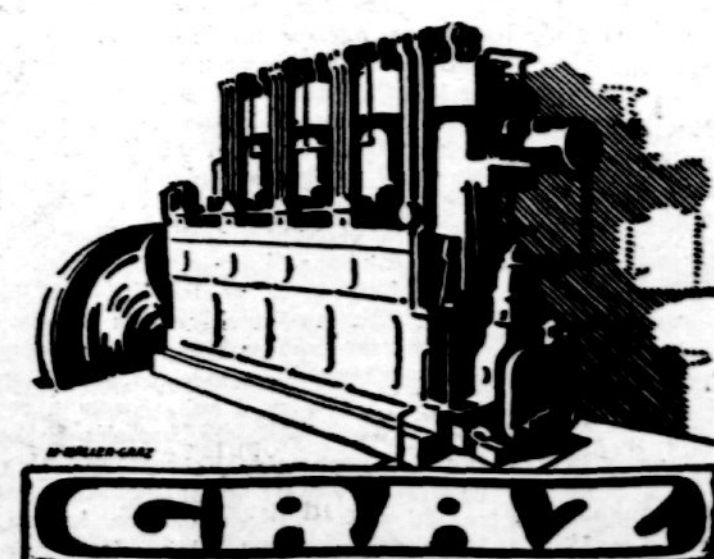
med počitnicami se vrši vsak dan od 6. do 9. ure zvečer. Začetek 5. avgusta. Vpisovanje 5. avgusta in dalje vsak dan od 6. do 8. ure zvečer. Tečaj za začetnike in izveščance. Posebni tečaj za starejša dame in gospode. Učna ura 4 Din. Christof učen zavod, Ljubljana, Domobranska cesta 7, I. nadst. 1563

Malinovec

z najfinjšim sladkorjem vkuhan, brez vsake kemične primesi, garantirano naraven, se dobi v

lekarni Dr. G. Piccoli Ljubljana 1 kg 20 Din

Pri večjem odjemu ceneje. Razpošilja se po pošti in železnici.

Grazer Waggon- und Maschinen Fabriks-Aktiengesellschaft vorm. JOH. WEITZER

DIESELOVI MOTORJI

S KOMPRESORJEM ALI BREZ NIEGA OD 30—2000 HP

Izvrstni stroji - Najboljše reference

Brezplačna pojasnila in ponudbe dajo naša zastopstva:

BEograd, Knez Mihajlova 49

Ing. O. Meinhard

ZAGREB, Gajeva ulica št. 32

„SNOP“, Hrvatska Gospodarska Prometna Zadruga

Čas je zlato!

Pred nakupom ogledajte si veliko izbiro po najnižji ceni.

Dvokolesni raznih modelov.
 Motocikel več vrst.
 Slednih strojev raznovrstne namene.
 Otroških vozilov.
 Sportnih vozilov.
 Igralnih vozilov.
 Trikotice.
 Slike.
 Holenderjev.
 Otroških avtomobilov.
 Stolic za učence.
 Tridnežne za prvo blogo.
 Dale za vsakovrstne stroje in tolaže.
 Posredništva itd.

Ceniti franke. Prodaja tudi na obroke.
 V gospodni oddelki se sprejemajo vsa popravila.

„TRIBUNA“ P. B. L.
 Trgovaška hiša in otroških vozilov
 Ljubljana, Karlovska cesta 4.

PROMETNI ZAVOD ZA PREM OG D. D.

LJUBLJANA

prodaja po najugodnejših cenah in

samo na debelo:

PREMOG domači in inozemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

KOVAŠKI PREM OG vseh vrst.

KOKS livarniški, plavžarski in plinski.

BRIKETE

Prometni zavod za premog d. d.

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 15/1.

„JAVA“ pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna.

Zahvaljejo jo pri vseh trgovcih. Razpošiljamo jo tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če se denar naprej pošlje ali pa po povzetju za 75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Pošiljamo plačamo mi. Vsklenu 5 kg zavoj „Java“ pšenične kave je kot darilo priloženo lepa skodelica za kavo.

Kdor pošlje 2 Din v znak, dobi vzorec 100 gramov „Java“ pšenične kave poštno pristo.

Sprejemamo za vsak večji kraj zastopnika.

PEJZONA KAFE

„JAVA“ K. D.

BEograd, Lomina ul. 11